

АНАЛІЗ СУЧАСНОГО СТАНУ ДЕПОЗИТНИХ ОПЕРАЦІЙ В УКРАЇНІ

Однією з головних функцій банківської системи є раціональний розподіл фінансових ресурсів шляхом накопичення тимчасово вільних коштів населення і суб'єктів господарювання та його акцент в кредитно-інвестиційному процесі.

Згідно з «Положенням про порядок здійснення банками України вкладних (деPOSITНИХ) операцій з юридичними і фізичними особами», вклад (деPOSIT) – це грошові кошти в готівковій або безготівковій формі у валюті України або в іноземній валюті або банківські метали, які банк прийняв від вкладника або які надійшли для вкладника на договірних засадах на визначений строк зберігання чи без зазначення такого строку (під процент або дохід в іншій формі) і підлягають виплаті вкладнику відповідно до законодавства України та умов договору [2].

Вартість засобів банку безпосередньо впливає на його прибуток, тому більшість банків присвячують своє стратегічне планування залученню найдешевших і довгострокових депозитів. Вони використовують різну тактику для залучення цих депозитів.

Депозитні операції – це договірні відносини між банком та клієнтом. Депозитний договір є документом, що засвідчує право банком управляти залученими коштами та право клієнтів вкладників отримати суму депозитного вкладу і відсотків за його користування в зазначений термін, що вказується в договорі.

Депозитні операції в Україні розвиваються з кожним роком та стають все більш популярнішими. Для банківських установ депозитні операції є вкрай важливими, для подальшого розвитку, та для ефективної діяльності банків.

Функціонування депозитного ринку є об'єктом державного регулювання. Основними державними органами, що здійснюють безпосередньо регулювання депозитного ринку – є Національний банк України і Фонд гарантування вкладів фізичних осіб.

Фізичні особи, користуючись депозитними продуктами банку, беруть за мету забезпечення збереження вартості грошей і збільшення доходів. Кожному вкладнику потрібно знати, що його вклади приносять не тільки прибуток, але й перебувають в надійному банку.

Вкладники, при виборі надійного банку для розміщення ресурсів, звертають увагу на важливі фактори:

1. рівень процентної ставки на вклади: чим менша процентна ставка тим більш надійніший банк. Маловідомі банки пропонують велику процентну ставку, цей маркетинговий хід провокує вкладників на ризикові кредитні операції;

2. наявність дострокового знімання коштів до закінчення відповідного терміну депозитів, що вказується в договорі;

3. кількість філій банку та якість обслуговування клієнтів. Для клієнтів важливо щоб банк був доступним по всій території України. Якість обслуговування та економія часу клієнтів поєднується за допомогою професійності працівників;

4. комп'ютеризація в сучасному світі стає провідним фактором при виборі банків.

Попередній 2017 рік відзначився поступовим зміцненням довіри до банківської системи, про що свідчить поживлення притоку коштів на депозитні рахунки. Такі тенденції відображають [попередні дані «Грошово-кредитної статистики» за грудень 2017 року](#).

За даними НБУ, за підсумками 2017 року, загальний портфель депозитів з банківської системи України зріс на 13 % або 102,8 млрд. грн. – до 896,3 млрд. грн. Відзначимо, що в 2016 році він збільшився на 10,7 % або 76,7 млрд. грн. [1].

Українці збільшили гривневі вклади в платоспроможних банках на 19,4 %. У свою чергу, бізнес наростив гривневі вклади в платоспроможних банках на 11,6 % [1].

Вартість депозитів у 2017 році зменшилася внаслідок зниження облікової ставки Національного банку протягом першої половини року. Однак в IV кварталі, коли Національний банк перейшов до більш жорсткої монетарної політики з урахуванням посилення інфляційних ризиків, вартість депозитів, переважно короткострокових, знову зросла [1].

Обсяг депозитів в українських банках в 2016 році, за оперативними даними, в національній валюті зріс на 8,7 % – до 425,624 млрд. грн., але при цьому знизився в іноземній валюті (в доларовому еквіваленті) на 0,4 % – до 13,245 млрд. дол. Як повідомляється на сайті НБУ, в тому числі в грудні загальний обсяг гривневих депозитів в українських банках зріс на 4 %, валютних в доларовому еквіваленті – знизився на 1,9 %. Гривневі депозити юридичних осіб зросли на 6 % в грудні та на 12 % з початку року, фізичних осіб – на 1,9 % в грудні та на 5,2 % – з початку року [1].

Валютні депозити юридичних осіб знизилися на 2,1 % в грудні, але при цьому зросли на 3,3 % з початку року, фізичних осіб – знизилися на 1,8 % в грудні та на 2,4 % з початку року [1].

Для підтримки фінансової стійкості та ліквідності банку важливим є взаємозв'язок депозитних, кредитних та інших операцій банку. Для цього банки повинні передбачити в своїх депозитних програмах вигідні умови не тільки для банку, а й для кредиторів та вкладників.

Наскільки ефективною буде політика банку в залученні коштів на депозити, залежить від багатьох факторів. Основними і найголовнішими факторами залишаються доступність, інформативність, зрозумілість депозитної послуги. Удосконалення також потребує нормативно-правове регулювання захисту коштів фізичних та юридичних осіб, що знаходяться на депозитному рахунку.

Законодавство не єдине що потребує розвитку і удосконалення.

Ефективне функціонування ринку депозитів необхідне для забезпечення нормальної банківської діяльності, регулювання грошової маси в країні також розширення та урізноманітнення банківських продуктів.

Попри нестабільність депозитного ринку з наведених вище даних, спостерігаємо позитивну динаміку в організації депозитної діяльності українських банків. Обсяг депозитних вкладів за останні роки збільшився, що свідчить про зміцнення довіри вкладників до банків.

Список використаних джерел:

1. Грошово-кредитна статистика [Електронний ресурс] / НБУ – Режим доступу до ресурсу: https://bank.gov.ua/control/uk/publish/category?cat_id=44579;

2. ПОЛОЖЕННЯ про порядок здійснення банками України вкладних (депозитних) операцій з юридичними і фізичними особами [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1256-03>.